

Naslov članka/Article:

Bralna značka za učence z bralnimi težavami na Osnovni šoli Janka Ribiča Cezanjevci

Reading Badge for Pupils with Reading Disabilities at Janko
Ribič Primary School in Cezanjevci

Avtor/Author:

Martina Cvetko, Karmen Rauter

DOI:

CC licenca



Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav



Šolska knjižnica št. 1/2023, letnik 32

ISSN 0353-8958

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2023

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/solska-knjiznica/>

Bralna značka za učence z bralnimi težavami na Osnovni šoli Janka Ribiča Cezanjevci



Reading Badge for Pupils with Reading Disabilities at Janko Ribič Primary School in Cezanjevci



Martina Cvetko, Karmen Rauter

UDK 028.5:376

Izvleček

Prispevek predstavi učence z bralnimi težavami in dejavnost, s katero želijo na Osnovni šoli Janka Ribiča Cezanjevci to skupino učencev spodbuditi k branju. Ta dejavnost je prilagojena bralna značka. Zaradi težav, s katerimi se učenci z bralnimi težavami soočajo pri branju, letega seveda odklanjajo. Zaznati je, da so tisti, ki kljub težavam pri branju vseeno radi berejo in obiskujejo knjižnico ter uživajo v branju, uspešnejši pri slovenščini kot tudi pri preostalih predmetih kot učenci z bralnimi težavami, ki ne berejo. S prilagojeno bralno značko so torej hoteli učence motivirati za branje, saj verjamejo, da te dobra knjiga spodbudi, da ponovno posežeš po njej. V prispevku pišejo o pozitivnih učinkih branja, za katere so ugotovili, da jih ni malo. Da se bo otrok vračal v knjižnico, pa mu je treba ponuditi primerne knjige. Britanska zveza za disleksijo je na svoji spletni strani objavila *Disleksiji prijazen slogovni vodnik* z načeli oz. smernicami, ki olajšajo branje tako osebam z disleksijo kot tudi preostalim bralcem. V drugem delu prispevka so predstavljeni podatki o izvajanju bralne značke na tej osnovni šoli in koraki, po katerih se je izvajala prilagojena bralna značka.

Ključne besede:

bralna spretnost, bralne težave, disleksija, slogovni vodnik, razlogi za branje, bralna značka, prilagojena bralna značka

Keywords:

reading ability, reading disabilities, dyslexia, style guide, reasons for reading, Reading Badge, adapted Reading Badge

Abstract

The article presents pupils with reading disabilities and the activity being implemented at the Janko Ribič Primary School in Cezanjevci to encourage this group of pupils to read. This activity is an adapted Reading Badge. Owing to the problems that pupils with reading disabilities encounter when reading, they naturally refuse to read. It has been observed that the pupils who nevertheless enjoy reading and visit the library, despite encountering difficulties when reading, perform better in the subject of Slovenian language and in other subjects than the pupils with reading disabilities who do not read. Therefore, the aim of the adapted Reading Badge was to motivate pupils to read, for they believe that a good book will make you want to read it again. The article mentions the positive effects of reading, which are not few. To ensure that children will keep coming back to the library, we have to offer them appropriate books. The British Dyslexia Association has posted a *Dyslexia-Friendly Style Guide* on its website that contains principles or guidelines which make reading easier for dyslexic people and all other readers. The second part of the article provides information on the implementation of the Reading Badge at this primary school and the steps in which the adapted Reading Badge was implemented.

UVOD

Z delovnimi izkušnjami, ki sva si jih v šoli pridobili kot svetovalna delavka in izvajalka dodatne strokovne pomoči ter knjižničarka in učiteljica slovenščine, vedno bolj spoznavava vrednost branja pri otrocih. Bralno opismenjevanje se začne že zelo zgodaj, in sicer z branjem staršev otroku, ko je ta še čisto majhen. Ugotavljava, da starši z zgodnjim branjem otroku le-tega popeljejo v svet domišljije, jezika, jim širijo obzorje in jim privzgojijo, da je branje nekaj lepega, dobrega. Vse to pa je popotnica za to, da bo otrok tudi kasneje rad bral. Ker pa nikoli ni prepozno, da človek začne brati in ugotovi, da je to sprostitelj in hkrati učenje, sva se odločili, da k branju za bralno značko pritegneva čim več otrok, tudi tiste s posebnimi potrebami.

1 UČENCI Z BRALNIMI TEŽAVAMI V KNJIŽNICI

1.1 Sestavine bralne spretnosti

Marentič Požarnik (2019) meni, da je bralna zmožnost izjemno kompleksna. Za uspešno branje so pomembni zaznavanje oz. percepcija, to je prepoznavanje različnih oblik in zapomnitev zaporedja črk, primerni gibi oči, slušno razlikovanje in analiza med zapisano črko in glasom. Pomembno je razumevanje besed in njihovih zvez, uporaba predznanja in konteksta. Pomemben je interes.

Dober bralec bere tiho, hitro in pravilno zajema z očmi večje dele besedila ter se pri tem ne vrača na že prebrane vrstice. Dober bralec prebrano razume, v primeru neznane besede uporablja inteligentno ugibanje. Dober bralec ima bogato besedišče, zna brati poleg besednih tudi simbolične ponazoritve in razume misli in odnose, izražene tudi v bolj zapletenih povedih. Uspešen bralec zna hitrost in način branja prilagajati namenu branja in zahtevnosti besedila ter se znajde v raznih virih informacij (Marentič Požarnik, 1980).

1.2 Učenci z bralnimi težavami v šoli

Slabše branje je lahko posledica splošnih ali specifičnih učnih težav. Na razvoj veščin branja vpliva tudi okolje in ne le notranji dejavni-

ki. To so način poučevanja in posameznikova pripravljenost, volja, prizadevanje za obvladovanje veščin branja. Največ dolgotrajnih težav pa povzroča disleksija, ki je tudi najpogostejša. V nadaljevanju lahko preberemo, da je disleksija nevrofiziološko pogojena motnja. Osebe z disleksijo ne razvijejo zmožnosti samodejnega prepoznavanja posameznih besed oziroma le-to poteka nepopolno in z velikimi težavami (Magajna et al., 2008).

Modeli pomoči otrokom z disleksijo dajejo poudarek motivaciji in razvijanju pozitivnega odnosa do branja. Učenec mora branje doživeti kot pozitivno izkušnjo. Zato je pomembno, da ponudi učitelj učencem z bralnimi težavami gradivo, ki ne presega njihovih bralnih zmožnosti in je zanje zanimivo (Pečjak et al., 2006).

Pri izbiri ustreznih gradiv je treba upoštevati še nekaj priporočil, ki so podana v nadaljevanju.

1.3 Razlogi za branje knjig

Že star pregovor pravi, da »vaja dela mojstra«. Če želiš postati dober bralec, moraš torej vaditi, brati. V šoli kot svetovalna delavka in knjižničarka ter slavistka opazava, da imajo otroci z bralnimi težavami, ki redno obiskujejo knjižnico, boljše učne rezultate nasploh in ne samo pri slovenščini. Ti učenci seveda berejo še vedno počasneje, zatikajoče se ..., a z branjem urijo koncentracijo, širijo besedišče, razvijajo domišljijo in so zato v šoli uspešnejši.

Številne raziskave so pokazale, da slabe bralne zmožnosti delujejo kot rizični dejavnik šolske neuspešnosti in problemov psihosocialnega prilagajanja oz. so lahko dobre bralne sposobnosti varovalni dejavnik (Pečjak et al., 2006).

Miha Kovač (2020) je v svoji knjigi nanizal deset razlogov za branje knjig v digitalnih časih. Izpostavili bi jih sedem, ki se tičejo branja nasploh.

- S pogostim branjem avtomatiziramo delovni spomin in bolj ko je ta avtomatiziran, z večjo lahkoto beremo in se osredotočamo na tisto, kar beremo.
- Če bereš, poznaš več besed, zato lahko razmišljaš o več rečeh. Skozi branje s prebranim soočamo svoje besedišče, razumevanje,

čustva in vedenje o svetu, postavljamo pod vprašaj svoja miselna pravila in s tem proizvajamo nove ali utrjujemo stare misli in čustva.

- Če bereš, lažje razumeš druge ljudi. Branje leposlovja je eden izmed učinkovitejših treningov empatije, večja tudi sposobnost dolgotrajnega osredotočanja.
- Otroci, ki odraščajo v beročem okolju, so v življenju uspešnejši. Z branjem otroku pomagamo, da se razvije v misleče, čuteče in empatično bitje.
- Med bralci je več zadovoljnih in ustvarjalnih ljudi kot med nebralci. Avtor namreč meni, da branje spodbuja empatijo in s tem omogoča boljše vživljanje v čustva in misli svojega bližnjega, to pa vodi k bolj povezani skupnosti. Meni, da ne moremo biti inovativni, če ne znamo misliti. Misliti pa se naučimo tako, da širimo svoje besedišče.
- Branje je napor, a je lahko tudi užitek. Kovač namreč meni, da ni užitka brez napora.
- Z branjem knjig se naučiš misliti z lastno glavo. Avtor namreč meni, da lahko misliš s svojo glavo takrat, ko imaš o določeni temi dovolj znanja.

Pomembne razloge, zakaj naj beremo knjige, in to v tiskani obliki, nam poda Ademoski (2021). Pove, da nam knjige pomagajo upočasniti današnji hitri tempo življenja, saj se z branjem umirimo in se zazremo v notranji svet. Knjige nas duhovno bogatijo in širijo naše obzorje. Z branjem upočasnimo informacijski pretok, čustveno in mentalno smo zatopljeni na globlji ravni. Poglobljeni načini branja širijo besedišče in nas učijo analitičnega in kritičnega mišljenja.

Iz zapisanega lahko povzamemo, da je razlogov zakaj brati knjige, ogromno. Velikokrat se osredotočamo samo na učne učinke, pozabljamo pa na globlji pomen branja. Knjige imajo v šolskem prostoru vsekakor tudi pomemben vzgojni učinek.

1.4 Smernice za knjižnične storitve za osebe z bralnimi težavami

Osebe z disleksijo imajo po navadi nizko raven samospoštovanja, zato se je treba še

bolj potruditi, da se bodo v knjižnici počutile dobrodošle.

Zelo pomembno je, da knjižničarji poznajo bralne težave in gradivo, ki je primerno za posamezne stopnje branja. Priporoča se, da je gradivo za osebe z bralnimi težavami dostopno v osrednjem delu knjižnice, da ga lahko uporabniki s posebnimi potrebami takoj opazijo. Oznake morajo biti postavljene jasno, npr. piktogrami, barvna črta na tleh. Priporoča se poseben prostor, namenjen slabšim bralcem, ki naj bo privlačno oblikovan in opremljen s sedeži. Osebam s posebnimi potrebami naj se nudi dostopnost do računalnikov in predvajalnikov za zvočne knjige (Nielsen, 2007).

Za uspešen dolgotrajni izid je treba učenca najprej spodbuditi in opogumiti za branje, ga preusmeriti od ukvarjanja z negativnimi čustvi ob branju in od izogibanja branju k sprejemanju in spoprijemanju s težavami (Magajna et al., 2008).

Ko torej učenca motiviramo za branje, je pomembno, kakšne knjige mu ponudimo za branje, da bo pri branju uspešnejši. Na spletni strani Britanske zveze za disleksijo lahko najdemo *Disleksiji prijazen slogovni vodnik* (Dyslexia friendly style guide), v katerem so nanizani in opisani kriteriji, ki olajšajo branje tako osebam z disleksijo kot tudi preostalim bralcem.

Pisava

- Priporoča se pisava, pri kateri črke niso preveč skupaj, prav tako pa ne preveč narazen, kot sta Arial, Comic Sans. Primerne so tudi Verdana, Tahoma, Century Gothic, Trebuchet, Calibri in Open Sans.
- Velikost črk naj bo nekoliko večja, med 12 pt in 14 pt.
- Razmik med besedami mora biti vsaj 3,5-krat večji od razmika med črkami.
- Večji razmiki med vrsticami izboljšujejo berljivost. Priporoča se razmik 1,5 med vrsticami.
- Odsvetovana sta poševni in podčrtani tisk, saj naredita besedilo preveč zgoščeno.
- Za poudarjanje se priporoča krepka pisava.

Naslovi

- Za naslove se priporoča velikost pisave, ki je vsaj 20 % večja od velikosti običajnega besedila.
- Med naslovi in odstavki naj bodo dodatni presledki.
- Hiperpovezave naj se razlikujejo od naslovov in običajnega besedila.

Barva

- Priporoča se enobarvno ozadje brez vzorcev ali slik v ozadju.
- Priporoča se dober kontrast med ozadjem in besedilom. Besedilo naj bo temno obarvano na svetlem (ne belem) ozadju. Bela barva je odsvetovana, saj se preveč blešči. V ozadju besedila naj je kremna ali nežno pastelna barva. Nekaterim osebam z disleksijo ustrezajo tudi druge barve ozadij.
- Zelena in rdeča oz. rožnata barva nista priporočljivi, saj sta ti barvi težavni za osebe z barvnimi motnjami vida (barvno slepoto).
- Pri tiskanju se priporoča mat papir in ne sijajni. Papir mora biti dovolj debel, da se druga stran ne vidi skozi.

Postavitev

- Besedilo naj bo poravnano levo in naj ne bo v več stolpcih.
- Vrstice ne smejo biti predolge. Na vrstico naj bo od 60 do 70 znakov.
- Daljša besedila naj imajo kazalo.

Način, slog pisanja

- Besedilo naj je zapisano jedrnato. Odsvetuje se dolgi in gosti odstavki.
- Kot podpora besedilu so dobrodošle slike, piktogrami in grafike.
- Ob besedilu naj se zagotovi slovarček kratic in žargona.

2 BRALNA ZNAČKA

Bralna značka ima svoje začetke v šolskem letu 1960/1961. Maja 1961 so bile podeljene prve, Prežihove bralne značke. Bralno značko danes vodi Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, ki je član Zveze prijateljev mladine Slovenije (Jamnik, 2015).

Dr. Dragica Haramija, nekdanja predsednica društva, zapiše, da je bralna značka »primer dobre prakse dolgoročnega spodbujanja branja in dejavnosti, povezanih z branjem«. Dejavnost ima natančno zastavljene vzgojno-izobraževalne cilje, in sicer razvijanje bralne motivacije pri učencih, širjenje in uporabo znanja, globlje razumevanje ter razvijanje socialne občutljivosti, moralni in intelektualni razvoj posameznika ter razvoj bralne pismenosti vseh vključenih učencev (Haramija, 2018).

Bralna značka je namenjena vsej populaciji otrok in mladih ter tudi odraslim in je prostovoljna dejavnost (Potočnik, Perko, 2019).

2.1 Pregled knjižnične dejavnosti na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci

Da bi pridobili podatke o začetkih bralne značke oz. o dogodkih, povezanih s knjižnico, knjigami, bralnimi dogodki itd. na naši šoli, sva pregledali zapise v šolskih kronikah. Le-ti so skopi, glede na to, da na naši šoli beležimo že 195-letno tradicijo šolstva. Iz zapisov je razvidno, da se je pred več kot stotimi leti glede na takratna razpoložljiva finančna sredstva knjige kupovalo, a vseeno jih je bilo ves čas premalo za vse uporabnike. Po drugi strani pa je svoje posledice pustila tudi vojna, saj sta bila v času prve svetovne vojne uničena velik del učiteljske knjižnice in arhiv. Zanimivi so tudi zapisi, ki v teh povojnih letih kažejo na razne akcije v kraju, ko so s tombolami pridobili sredstva za nabavo šolskih knjig, knjig za šolsko knjižnico in učila, saj so bile knjige zelo drage. Prav tako sta Mohorjeva družba in Slovenska matica podarili knjige za učiteljsko knjižnico. Zabeležen je tudi podatek o bralnih navadah, namreč da otroci veliko berejo v zimskem času. Knjige so tedensko izposojali le učencem od 3. do 8. razreda. Med drugo svetovno vojno so Nemci slovensko šolarsko in učiteljsko knjižnico ter šolski arhiv zmetali v klet. Od tam so učenci reševali knjige in jih nosili domov.

Knjižnico so ponovno uredili po vojni in začeli z izposojjo. V naslednjih letih je v kroniki zabeleženo tudi ime prve knjižničarke, delovati pa je začela tudi ljudska knjižnica. Učenci so kot dodatni učni pripomoček uporabljali tudi revije Ciciban, Pionir in Pionirski list. Tudi sami

so bili naročniki tega tiska. Leta 1949 začne delovati pionirska knjižnica, ki so jo vodili pionirji sami.

V naslednjem desetletju zaradi podražitve tiska upada število naročnikov, medtem ko tudi sama šola naroča tisk v manjših količinah. V knjižnici se nabava poveča, zabeležen pa je tudi zapis, da je knjižnico prevzela učiteljica z opravljenim knjižničarskim tečajem. V šol. letu 1963/1964 se je knjižnica na novo uredila.

Prvi pravi zapis, ki kaže na načrtni dvig bralne kulture in najverjetneje tudi bralne motivacije med učenci, je iz šol. leta 1964/1965, ko je knjižničar uvedel individualno izbiranje knjig, nakupili pa so tudi sodobno mladinsko literaturo. Da so učenci lahko pregledovali in si izposojali knjige, je bila knjižnica odprta med glavnimi odmori in po pouku. V okviru knjižnice so učence navajali na branje dodatne literature v okviru mladinskega tiska in druge poljudnoznanstvene literature. Še naprej je v lokalnem okolju delovala Ljudska knjižnica, ki je bila namenjena tudi šolski mladini.

Šele v šol. letu 1970/1971 je zabeleženo, da so pionirji tekmovali za bralno značko. Ozaveščali so tudi pomen zgodnjega branja in na šoli organizirali vsakomesečne ure pravljic za malčke. Tudi na razrednih roditeljskih sestankih so se pogovarjali na temo otrok in knjiga. Zaradi hude prostorske stiske na šoli so načrtovali, da bi na podstrešju šole uredili knjižnico. Ob stoti obletnici Cankarjevega rojstva je bil poudarek na branju Cankarjevih del. Tekmovali so za Miklošičevo značko. Knjižnica se je razdelila na pionirsko knjižnico za razredno stopnjo in pionirsko knjižnico za predmetno stopnjo.

Prva slavnostna podelitev bralne značke je bila maja 1979, ko je na šolo prišel pisatelj Leopold Suhodolčan.

V naslednjem desetletju so se aktivnosti glede nabave knjig, revij in tekmovanja za bralno značko nadaljevale. Začeli so voditi tudi strokovno knjižnico. V šol. letu 1984/1985 so učenci obiskali matično knjižnico v Ljutomeru (danes Splošna knjižnica Ljutomer) in s temi obiski nadaljevali tudi v naslednjih letih. Novembra 1985 je nekdanja učiteljica šolski knjižnici podarila 53 knjig, v naslednjih letih

pa so v mesecu knjige pripravljali razstave s knjižnimi novitetami, knjigami za domače branje, deli Franceta Bevka ...

Po letu 1991 tudi na naši šoli tečejo aktivnosti na tem področju najverjetneje podobno kot po preostalih šolah. Tako je v kroniki zabeležena tudi prva zaposlitev knjižničarke (šol. leto 1992/1993) in prvo število osvojenih bralnih značk v šol. letu 1993/1994. Učenci so reševali tudi Knjižni kviz. Leta 1999 je ob zaključku bralne značke učence obiskal tudi pesnik Tone Pavček. Številke kažejo na to, da je bilo število bralcev ves čas večje na razredni stopnji kot na predmetni stopnji. V šol. letu 2005/2006 se je fond šol. knjižnice ponovno povečal, tokrat na račun darovane zbirke izbranih del. Knjige so bile last Marjana Ribiča, brata Janka Ribiča, po katerem naša šola nosi ime. Aprila 2009 je ob zaključku bralne značke šolo obiskala pisateljica Janja Vidmar. V naslednjih letih se je zaključkom bralnih značk začela posvečati večja pozornost in zvrstili so se obiski pesnika Andreja Rozmana Roze, pisatelja Francija Rogača, kantavtorja Adija Smolarja, pesnice Barbare Gregorič Gorenc, domačih pisateljev Saše Pergarja in Marka Kočarja. V pokoronskem času je bil zaključek organiziran kot kino na prostem. Vzporedno sta tekli tudi eko bralna značka in Ostržek za vrtčevske otroke, prirejali so različne razstave, izvajali ure knjižničnih informacijskih znanj, projekt Rastem s knjigo, organizirali so obiske Splošne knjižnice Ljutomer in Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota ... Ob 60-letnici bralne značke je bil maja 2021 v sodelovanju z RTV Slovenija na naši šoli posnet tudi prispevek o pomenu branja.

V zadnjih dvajsetih letih so zaradi izjemne prostorske stiske na šoli knjižnico tudi večkrat selili in preurejali, dokler se ni ustalila v prostoru, velikem 24,7 m², h kateremu spada čitalnica, velika 17,22 m². Šolo trenutno obiskuje 140 učencev.

2.2 Prilagojena bralna značka na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci za otroke s posebnimi potrebami

Z namenom spodbujanja branja otrok s posebnimi potrebami sta se knjižničarka in šolska

svetovalna delavka na šoli odločili, da bosta prilagodili izvajanje bralne značke za otroke s posebnimi potrebami.

Delo je bilo razdeljeno na osem korakov.

Prvi korak

Pregled knjig v knjižnici in priprava seznama knjig, ki so primerne za posamezne skupine otrok s posebnimi potrebami.

Drugi korak

Dokup knjig, ki so primerne za učence s posebnimi potrebami.

Tretji korak

Določitev obsega gradiva, ki ga otrok mora prebrati za usvojitev bralne značke. Odločili so se za tri knjige proze in eno pesniško zbirko.

Četrti korak

Priprava nabora knjig za vsakega otroka s posebnimi potrebami na šoli. Nabor gradiva za prilagojeno bralno značko je bil izbran glede na otrokove težave in glede na to, kako je motiviran za branje.

Peti korak

Priprava kartončkov za učence z navodili in seznamom knjig. Za vsakega učenca je bil pripravljen kartonček, na katerem so bili na prvi strani ime in priimek otroka in razred. Na drugi strani je bila natisnjena tabela z naborem knjig ter usmeritvami za pripovedovanje, in sicer da naj pri pripovedovanju oz. obnovi

uporabljajo knjižni jezik, da naj pri pripovedovanju navedejo, o čem govori književno besedilo – kratka obnova, povedo naj, kje in kdaj se je kaj dogajalo in katere so glavne književne osebe. Na koncu naj o prebranem besedilu povedo svoje mnenje.

Šesti korak

Predstavitev poteka bralne značke in razdelitev kartončkov učencem s posebnimi potrebami. Z vsemi učenci s posebnimi potrebami je bil opravljen kratek pogovor, s katerim sta izvajalki predstavili namen prilagojene bralne značke, časovni okvir, kdaj lahko knjige predstavijo itd.

Sedmi korak

Izvajanje bralne značke in motiviranje učencev. Izmed 14 učencev s posebnimi potrebami je standardno bralno značko opravilo 11 učencev, prilagojeno pa 4. Vsi štirje učenci, ki so opravili prilagojeno bralno značko, so opravili tudi standardno. Nekaj učencev s posebnimi potrebami je prebralo eno, dve oz. tri knjige, niso pa opravili prilagojene bralne značke v celoti. Na vprašanje, zakaj se niso odločili in prebrali vseh knjig, so odgovorili, da imajo preveč šolskih zadolžitev in da je vsega preveč. Eden izmed ciljev prilagojene bralne značke je bil predvsem ta, da se k branju pritegne učence s posebnimi potrebami, ki sploh ne obiskujejo knjižnice in ne berejo. Kljub motiviranju in pogovorom z njimi, trije izmed teh učencev niso prebrali nobene knjige.

Osmi korak

Zaključek bralne značke. Gost zaključka bralne značke je bil tokrat dramski igralec Gorazd Žilavec. Da bi učence pred samim zaključkom še dodatno spodbudili k branju, smo po šoli nalepili zapise, s pomočjo katerih so učenci ugibali, kdo bi lahko bil gost zaključka bralne značke. Zaključek je bil organiziran za vse učence šole kot interna kulturna prireditev, ki se je začela z nagovorom koordinatork bralne značke na šoli, s krajšim prizorom šolske dramske skupine, nato pa je sledil vodeni pogovor z gostom, ki sta ga izpeljali učenki šole. Na koncu je gost ob pomoči mentorice bralne značke učencem podelil pohvale, se z njimi fotografiral, podpisoval avtograme in klepetal. Ob tej priložnosti je bila na ogled razstava o dramskem igralcu,

OŠ JANKA RIBIČA CEZANJEVCI BRALNA ZNAČKA Šolsko leto: 2021/2022 IME IN PRIIMEK: 2. razred	SEZNAM GRADIVA ZA BRALNO ZNAČKO <table border="1"> <thead> <tr> <th>Knjiga/pesniška zbirka:</th> <th>Datum:</th> <th>Podpis:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>David Bedrač, Igravčki</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mojiceja Podgoršek, Medo reši vsako zmedo</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Vesna Radovanović, Petelinček in osliček</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Addie Meyer Sanders, Ne, ne grem</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> Da boš lažje pripovedoval, si lahko pomagaš z naslednjimi iztočnicami. - Pri pripovedovanju oz. obnovi uporabljal knjižni jezik. - Pri pripovedovanju navedi: o čem govori književno besedilo – kratka obnova, kje in kdaj se je kaj dogajalo in katere so glavne književne osebe. - O prebranem besedilu povej svoje mnenje.	Knjiga/pesniška zbirka:	Datum:	Podpis:	David Bedrač, Igravčki			Mojiceja Podgoršek, Medo reši vsako zmedo			Vesna Radovanović, Petelinček in osliček			Addie Meyer Sanders, Ne, ne grem		
Knjiga/pesniška zbirka:	Datum:	Podpis:														
David Bedrač, Igravčki																
Mojiceja Podgoršek, Medo reši vsako zmedo																
Vesna Radovanović, Petelinček in osliček																
Addie Meyer Sanders, Ne, ne grem																

Slika 1: Bralni kartonček



Slika 2: Navdušenje otrok ob pogovoru z gostom

vsebovala pa je tudi nekaj podatkov o bralni znački nasploh. Ob tej priložnosti je bila prvič podeljena tudi prilagojena bralna značka za učence z bralnimi težavami. Ker je gost prav tako dislektik, je tudi z njegove strani prišla do otrok spodbuda in beseda o pomenu branja za vse življenje.



Slika 3: Gost Gorazd Žilavec, obkrožen z učenci

3 SKLEP

Po izpeljanih aktivnostih ugotavljava, da tako kot je pester knjižni fond v vsaki knjižnici, tako pestri in drugačni so tudi učenci glede svojih bralnih interesov. Zelo zgodaj se je treba še posebej posvetiti prav učencem, ki kažejo odklonilen odnos do knjige in kasneje tudi do samega branja, torej tistim z bralnimi težavami. Opažava namreč, da skoraj ni otroka, ki ustrezno izbranemu in interpretiranemu knjižnemu besedilu ne bi z zanimanjem prisluhnul. Prav zaradi tega sva pristopili k prilagojeni bralni znački, predstavljeni v prispevku. Vsi koraki so bili ustrezno načrtovani, le časovno jih nisva najbolje organizirali. Prav tako so na sam potek vplivale še zmeraj prisotne karantene razredov in posameznikov (učiteljev in učencev) zaradi koronavirusa. Tako za naslednje šolsko leto načrtujemo seznanitev in pogovor z učenci že septembra, učenci pa bodo imeli možnost odločiti se, katero bralno značko bi želeli opravljati. Prav tako so v tednu otroka predvidene delavnice za dvig bralne motivacije pri učencih z bralnimi težavami. K aktivnostim želiva pritegniti tudi specialne pedagoginje. ●



Slika 4: Podelitev bralne značke za učence z bralnimi težavami

Viri in literatura

- Ademoski, L. (2021). Knjige in zaslonski mediji. *Vzgoja*, XXIII/4 (92), str. 35–36.
- Dyslexia friendly style guide*. Pridobljeno 20. 6. 2022 s spletne strani: <https://www.bdadyslexia.org.uk/advice/employers/creating-a-dyslexia-friendly-workplace/dyslexia-friendly-style-guide>.
- Haramija, D. (2018). *Bralna značka kot interesna ali obogatitvena dejavnost v osnovni šoli*. Pridobljeno 20. 5. 2022 s spletne strani: <https://www.bralnaznacka.si/assets/Uploads/Bralna-znacka-kot-interesna-ali-obogatitvena-dejavnost-v-osnovni-soli.pdf>.
- Jamnik, T. (2015). *Ostržek bere bralno značko*. Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS.
- Kovač, M. (2020). *Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Magajna, L., Kavkler, M., Čačinovič Vogrinčič, G., Pečjak, S., Bregar Golobič, K., (2008). *Učne težave v osnovni šoli: koncept dela*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Marentič Požarnik, B. (1980). *Dejavniki in metode uspešnega učenja*. Ljubljana: DDU UNIVERZUM.
- Marentič Požarnik, B. (2019). *Psihologija učenja in pouka: od poučevanja k učenju*. Ljubljana: DZS.
- Nielsen, G. S. (2007). *Smernice za knjižnične storitve za osebe z disleksijo*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Pečjak, S., Bucik, N., Gradišar, A., Peklaj, C. (2006). *Bralna motivacija v šoli: merjenje in razvijanje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Potočnik, P., Perko M. (2019). *Bralna značka in razvoj knjižnih moljev*. *Vzgoja in izobraževanje*, L 50 (4), str. 29–31.
- Šolska kronika (1900–2022)*. OŠ Janka Ribiča Cezanjevci.



MAG. MARTINA CVETKO, univ. dipl. ped., zaposlena na Osnovni šoli Janka Ribiča Cezanjevci
Naslov: Osnovna šola Janka Ribiča Cezanjevci, Cezanjevci 39, 9240 Ljutomer
E-naslov: martina.cvetko@o-cezanjevci.si

KARMEN RAUTER, prof. slo. in nem., zaposlena na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci
E-naslov: karmen.rauter@o-cezanjevci.si